

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

N-ri de Dumbrăvești pe an 4 cor.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile se se luapozază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE

Se va plăti pentru: prima dată 1/2
lună; a doua oară 1/3 lună; a treia
oară 1/4 lună de fiecare publicare.

Acest abonament este, cât și toate
altele sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și conștința

Scrisorile adresate să se primească

Viitoarea orientare.

În haosul dezorientării politice, am ajuns în fine și la un punct fix: am văzut parlamentul întrunit.

Adevărat, că în condițiuni extraordinare: nici mesagiul de tron, nici guvernul, nici majoritatea parlamentară. Cazul stă fără precedent în istoria constituționalismului ungar și mai presus de orice îndoială că momentele, ce străbatem sunt de însemnătate istorică pentru viitoarea îndrumare a sortii acestei refericite țări.

Ne vine uneori a crede, că poate o dispoziție providențială a hotărât pasul poporului românesc, să rupă cu o politică tradițională a sa, tocmai în aceste momente, de grea cumpană pentru soarta țării în general și a neamului nostru în special.

Cel opt mandatari ai poporului românesc au ajuns tocmai la timpul suprem pe scena politicii țării, să opună protestul neamului nostru împotriva lungilor suferințe înurate sub absolutismul guvernelor liberale și să indice viitorului sistem de guvernament al țării, singură proprie a asigura condițiunile de ferkire atât ale poporului român, cât și ale patriei.

Că sunt puțini?

Adevărul nu poate fi majorizat și deputații noștri duc cu sine adevărul absolut, nu al cauzei românești numai, dar și a țării, pe care singur se poate zidi viitorul acestei țări. Și în ordinea aceasta, n'are să se preocupe faptul că sunt numai opt, reprezentând adevăratele interese ale acestei țări, nu, mai ales având în vedere și calitățile personale a fiecăruia dintre acești opt, trimiși acolo din încrederea poporului românesc.

Dar importanța deputaților noștri are și o bază reală. Vedem că raportul numeric al partidelor se împarte așa că fracțiunea deputaților noștri poate eventual hotărî eventuala majoritate ori minoritate. Se știe, că în practica constituțională, nu e de închipuit un partid de guvernământ, care ar avea numai o majoritate de 10—15 voturi. Fie deci că-l va succeda lui Andrassy să înjghebeze un guvern de coaliție cu kossuthiștii, trebuie să se contî de opoziția partidului român, care sprijinind opoziția lui Tisza, ar zădărnici dintr-un moment ori altul guvernul coaliției. Dar în cazul acesta am mai putea spera și la fuziunea multor Români, cari în partidul liberal ca partid de guvernământ au stat, dar cari nu vor mai avea nici un rezon să stea în partidul liberal ca partid de opoziție. Doar singura-le scuză și până aci a fost aceea, că stând în partidul dela putere, ei cred a servi mai bine interesele românești, forțând în schimbul sprijinului lor, câte o concesie. Ear în cazul acesta importanța parlamentară a clubului român este evidentă.

Dar formarea unui cabinet a opoziției coalițate li-se pare multora încă tot o impo-

sibilitate. Este imposibil — rezonează mulți înși, ca Viena să admită platforma opoziției coalițate, în care să prepondereze veleitățile kossuthiste deopotrivă primejdioase intereselor Monarhiei și Dinastiei. Noi ne-am pierdut de mult sentimentul logic în faptele și demersurile Vienei și prin urmare nu îndrăsnim să facem nici un prognostic. În definitiv nu noi avem să ne îmbulzim de apărători nechemati ai intereselor nici a Monarhiei nici a Coroanei, pe care e treaba lor dacă le înțeleg bine ori rău. Dar și în cazul acesta, guvernul ce s'ar forma pe bază 67-istă, ar fi un guvern tot de coaliție cu elemente dizidente și populare. Rolul deputaților noștri în combinațiunea aceasta este și mai hotărât. Coaliția aceasta ar trebui să țină necondiționat cont de gruparea deputaților români, fără de care abia s'ar putea forma majoritatea.

Iată importanța incontestabilă a fracțiunii deputaților noștri în orice combinație posibilă de guvern. Colaborarea pasivă ori activă a deputaților noștri la partidul de guvernare pare în constelațiunea actuală singura cheie a deslegării crizei parlamentare din Budapesta. Și precum intrarea în activitate a Românilor și peste tot a naționalităților a dat lovitură de grație guvernului liberal, căci mandatele câștigate de naționalități sunt toate perderile liberalilor, așa o nouă înviere a lor este condiționată de sprijinul naționalităților.

Se înțelege că aceasta e posibilă numai prin o espiare desăvârșită a păcatelor comise de atât amar de ani împotriva noastră și când prin garanții constituționale ne-ar asigura justele noastre interese, juste atât din punctul de vedere al dreptului absolut, cât și din cel al bine priceputerii interesele ale statului ungar.

Coincidență de idei. În numărul nostru antecedent argumentam, că maghiarizarea a matel, limba de comandă maghiară se solicită cu atâta furie de către șovinisti, numai pentru a se întregi sistemul de maghiarizare cu alte cuvinte a servi ca mijloc de maghiarizare. Și pe când autorul acelor șire scria aceste în Arad tot atunci dl Hoitsy Pál pune pe hârtie în Budapesta, scopurile pentru care se cere comanda maghiară. Constatăm perfectă coincidență de idei.

Un discurs, ce va costa milioane. Probabil, că numele dlui Lee va fi e cu totul necunoscut. Acest nume a devenit însă în Anglita și Germania celebru. El e lord civil al amiralității, ori al șeșelea membru al direcției ministerului de marină. De departe asta înseamnă ceva, de aproape însă mai nimic. Joi sara având să vorbiască alegătorilor săi din Eastleigh, în Hampshire, s'a crezut autorizat să vorbească de noua organizație navală și a mai zis, că de acum ochii Anglita vor fi îndreptați în deosebi spre marea nordică.

Discursul s'a publicat în foile din Londra, așa că Sâmbătă l-au putut ceti toți

interesați. Telegrafat în Germania a produs o vie emoțiune, căci fie că Germania nu a fost numită, e clar, că pe ea a visat-o dl Lee. Presa germană a scos strigăte puternice, cea londoneză a apărut pe Lee, ear guvernul englez a dat de știre la Berlin, că Lee e un om de mică importanță și că el nu a avut nici mandat, nici autoritate și politica a intrat în ogașele-i obicnuite. Oficios deci e încheiat incidentul. Dar ziarele germane vor insista asupra necesității unei puteri marine germane și Lee a dat împăratului Wilhelm și Nemților șovinisti cel mai bun argument, de care aveau trebuință. Germania își construiește mai multe bastimente de război. Anglia nu va voi să-și vază periclitat prestigiul și discursul domnului Lee va costa milioane atât pe Nemți, cât și pe Englezi.

Situația în Macedonia. Pe primăvară se așteaptă nu numai înmugurirea și înflorirea naturii, ci și un eventual război balcanic. Turcia să înarmează. Călătoria principelui bulgar Ferdinand, punctul de vedere al guvernului englez ar fi în legătură — zic unii — cu tendința, ca Macedonia să fie anexată Bulgariei ridicată la rangul de regat. Ce poziție vor lua Rusia și Austro-Ungaria, nu se știe încă.

Cuvânt către alegătorii români din cercul Cehul-Silvaniei.

Scumpilor mei frați!

Ca la biserică ne-am dus Joi, 16 Febr. în Cehul-Silvaniei. Era vorba să ne folosim de cel mai de căpetenie drept constituțional: să ne alegem *deputat*, care în dieta țării să spună durerile și dorințele noastre. Mie mi-s'a dat cinstea să fiu candidatul vostru și am mers, după cum știți, vesel și mândru în fruntea voastră, deoarece ce îmi rîdea sufletul, când v'am văzut, că a-ți înțeles glasul vremii și mai toți în frunte cu preoții și carturarii voștri v'ați înșiruit să mergeți a vă îndeplini cea mai înaltă datorie națională: *Să alegeți deputat Român.*

Ce s'a întâmplat însă îndată ce am ajuns în Cehul-Silvaniei? După-ce geandarmii ne-au oprit pe loc pe ulița orașului și ne-au căutat până la piele, ca nu cumva să avem la noi arme, după-ce s'au luat bâtele până și dela moșnegii, cari își impropteau bătrîneția, acolo, în fața gendarmilor și a cătanelor, cei puși să păzească buna rânduială și viața oamenilor, au asmuțat asupra noastră cetele de bătauși aduși din depărtări anume pentru aceasta și-au lăsat să se arunce cu pari și drugii de fier, asupra noastră, cari n'aveam nimic în mână.

Cel dintâiu, căruia i-s'a spart capul cu un par, sunt eu, om în vârstă de 70 ani și care de 50 de ani trăiesc slugind comitatul nostru, interesele neamului și patria comună. Nemernicii n'au avut respect nici măcar de pletele mele albe.

Peste 30 de inși am fost roșiți de sânge, ba unii în urma ranelor primite au ajuns chiar în gura morții și cu toate aste am rămas pe câmpul de luptă în mijlocul haitelor sălbatice, voind să ducem lupta până la sfârșit. Când am văzut însă, că însuși presidentul alegerii baronul Diószegyi, pare a se bucura de cele petrecute și n'a luat nici o măsură, ca viața poporului să fie asigurată și după ce același president i-au ținut ca arestați, de alaltăieri seara și până ieri dimineața la orele 9 și n'a lăsat, ca bărbații noștri de încredere să vină în atingere cu poporul; când am văzut, că o parte însămnată de măsuri, pentru a vă cruța viața voastră și a cărturarilor din mijlocul vostru:

Ne-am văzut siliți, să plecăm din cuibul de ticăloșiți, rămânând, ca pe calea legii să ne căutăm drepturile: să facem ca alegerea să fie nimicită, iar criminalii rău făcători să fie pedepsiți în chipul cel mai aspru.

Am făcut în aceeași vreme arătare, atât la înaltul ministeriu, cât și la Majestatea Sa Impăratul și rege, arătând toate fărâdelegile săvârșite în potriua noastră.

Ne-am înțeles de asemenea cu deputații noștri români, Dr. T. Mihali și Russu Șirianu, cari au fost de față și au văzut toate mișelile întâmplate, să desvăluie în dietă și să ceară și acolo cât mai grabnic pedepsirea acelor vinovați.

Primiți scumpilor mei frați, mulțumirile mele călduroase pentru ostenele voastre și pentru dragostea de neam, de care ați dat dovadă.

Fiiți pe pace, căci noi, conducătorii voștri, nu vom cunoaște odihnă nici stămpăr până ce nu vom duce sfânta noastră cauză la biruință.

Dumnezeu să ne ajute!

Băsești, 17 Februarie 1905.

George Pop de Băsești.

Din Dietă.

Sedința dela 18 Februarie.

A doua ședință a noii Diete a fost tot așa de populată de deputați ca și cea

dintâiu. Trebuind predate mandatele, toți deputații au fost prezenți și cunoștințele între dînșii se făcură repede. Numai interesarea galeriei a mai scăzut, se vedea, că azi nu e premier.

Presidentul de ancienitate *Madarász József* deschide ședința la 10¹/₄.

A verificat procesul verbal al ședinței precedente pe urmă a dat cuvântul ministrului președinte, contelui *Tisza István*.

Resemnat și sceptic, contele *Tisza* a spus numai următoarele cuvinte:

— Anunț onorată Dietă, c'a sosit un prea grațios autograt regesc. Rog să se cetească și să se transpună Casei magnaților.

Notarul *Szunyogh Mihály* citește autograful.

Președintele de ancienitate anunță pe urmă, că urmează predarea mandatelor. Notariii se postează în mijlocul sălii și iau pe rând scumpele scrisori.

Procedura durează lung, dar opoziția s'a îngrijit să nu devie monotonă. Rînd pe rînd aplaudează pe corifeii săi și huiduiesc pe matadorii partidului liberal. Când notarul citește numele *Serbán Miklós*, un ris sarcastic a însoțit până la masă pe falnicul deputat al Arpașului de jos:

— *Acesta nu e mandatul d-tale! Acesta e al baronului Born!*

Deputatul reneșărilor din Arpașul-de-jos, a aruncat privirea la pământ și rușinat s'a pierdut printre colegii săi liberali.

Terminându-se procedura aceasta, președintele anunță ședința viitoare pe Marți la ora 10 și închide ședința.

Procesul III al „Libertății“.

Joi, în 16 Februarie nou s'a pertractat la curtea cu jurați din Cluj procesul de presă al «Libertății», dela Orăștie, pentru poezia «Roata dela Bălgrad». Tema procesului a fost poezia următoare:

Roata din Bălgrad.

De jale-ți povestea. — S'o dus la împăratu, C'asa i-o fost gându și-asa i-o spus satu. Și-o zis el acolo, mai mult pe-apucate:

„La mulți ani cu pace, Slăvite împărate!
„Io-s Horea, iobaju... Venii cu o jale...“

„Aduc un ponoslu, Măriilor Sale! —
„Voiu spune tot rău, că rău îi mare...
„De n'oi spune bine mă rog de iertare! —
„La noi, în Ardeal sunt cam multe păcate,
„Sunt multe hoții și — puține bucate.
„Romănu-ți iobaj și iobaju îi căne,
„Cu multe nevoi și cu drepturi puține.
„Muncim noi, — nu-ți vorbă, — muncim și vită

„C'asa ne-o fost nouă bagseama ursita.
„Răbdăm noi ca bou... și nu ne-am fi pl...
„Dar' focu din vatră de mult ni-s'a stâns,
„Ear' pruncii, pe drumuri, de foame ne pe...
„Si plângem, dar ochii ne 'nghiață de ger!
„Și-atuncia vin Domni... Și ce le dă-n gând...
„Așa, ca din glumă, — ne pușcă rîzînd...
„Io nu știu!... Doar' legea-ți așa, ori îi soar...
„Că nouă blăstăm ni-ți și trau și moartea

Și-o zis Impăratu: „Ști una, mă frate?
„Un căne, — că-ți „căne“, — de-ți sta și li...
„Și ziua și noaptea, în loc să-ți dai pîne,
„Te mușcă și fuge, c'atâta-ți rămâne.
„Când cupa răbdării cu lacrimi e plină,
„Neghiobul ce rabdă e singur de vină!“

Și-o vint Horea acasă și-o spus la tot m...
Ce vorbe-o grăit cătră el Impăratu.

O spus, și de-odată, pornitus-o focu...
Pe urma lui scrum și cenușe-o fost locu!
Pornitus-o groza, de patimi aprinsă,
De ură străveche, de foame invinsă... —
O mare, scurmată de mil de furtună!...
Și-abia ce trecură vre-o câte-va lună, —
La Bălgrad de-odată trezitus-o gloata;
In fața lor Domni... și Horea... și roata...

— Că ce-o mai fost? Nu știu! — Atâta știu și
Că: roata — tot roată-ți! Se 'nvârte mereu
Cluj, 1904. V. E. Moldova

Pe la un sfert la 9 dimineața s'a c...
stituit curtea și tribunalul. Procuror: S...
lösy, un ungar transferat aci dela De...
Intre jurați erau și doi conți maghiari.
Ioanovici a fost singur, fără apărător.

Se cetește actul de acuză și apoi ședințele, prin talmaci, întrebă pe di lo...
vici, că ce înțelege sub:

«Roata tot roată-ți! Se 'nvârte mereu
Acuzatul deneagă răspunsul!

Președintele-ți pune apoi alte între...
diferite, la care acuzatul răspunde.

Li-se pune apoi următoarea întreb...
juraților,

Intrebarea principală:

SUSPINUL...

Plecasem cu trenul de plăcere din Predeal spre București. Lume multă și sgomot de-ți asurzeau urechile. Am trecut însă cu vederea toate și le dasem uitării, căci ochii mei se pironiseră pe o tineră damă, ce ședea vis-a-vis de mine. Un singur gând doar de mai aveam, era acela cum să încep firul povestii cu dansa, mai ales fiind-că nu aveam pe nimeni cunoscut.

Dar, păcatele mele am uitat să vă descriu batăr în conture cât de palide pe frumoasa vecină. Era o blondină admirabilă, cu niște ochi albaștri visători, nas proporționat și o guriță drăgălașe, care știa multe... multe, ear în colțul gurii cu un zimbet dulce, dinți albi ca zăpada. Năltuță și subțirică, îmbrăcată într'un vestmânt foarte potrivit și cu ofrisură, ce-ți stătea foarte bine.

Și acum pot să vă spun că dorința mea se împlinise. Incepusem o conversație animată cu dansa ca și când am fi fost cunoscuți vechi.

Am trecut peste Adjud, Azuga și mai știu câte gări fără de a le băga în seamă. Trenul, acest bălaur modern, parcurea cu o iuteală de nedescris. Nu-ți vorbă și drumul să da tot în jos. Întrebări, răspunsuri, reviste și veselie, — în jurul acestora să învîrtea conversația noastră, — când deodată o fluierătură lungă și ascuțită, ne întrerupse firul conversației. Ne aflam la Sinaia. Dornic de a vedea ceva, acel ceva despre care de atâtea ori cetisem în viață — mă uitam pe fereastră. În fuga ochiului am putut observa numai, — lumea multă cu sgomotul ei, colportorii cu foile bragagi și... doară ținutul frumos, pitoresc. Mai mult nu am văzut, căci frumoasa cunoștință mă agrăi:

— La ce te uiți Domnule?

Doriam să văd castelul, virful cu dor, etc.
— Frumseța Sinaiei nu se poate vedea din tren Domnule, trebuie să mergi în oraș, de aci nu vezi nimica!

M'am reîntors dela fereastră și m'am așezat la loc, — dar am și observat la moment ceva la dama povestitoare. Îi svâcnea pieptul cu putere și un suspin ușor și nădușit...

Trenul porni de nou și noi, adecă mai mult eu, începui firul povestii, abia atunci observai că frumoasa vecină e mai tristă și mai abătută ca până aci. Și eu mă frământam să aflu cauza. Incepui deci cu o întrebare.

Dacă nu mă înșel, mi-se pare că aș fi observat ceva tainic la D-voastră un secret.

Curioasă ca toate damele mă întrebă. Ce? Mă codeam, ba una, ba alta, ba mă chiar genam să-ți spun.

Nu m'a lăsat în pace până ce nu i-am spus. Mi-se pare că la plecarea din Sinaia, am observat la D-voastră un suspin ușor. De ți drept — și de nu e permis să știu și eu, rogu-Vă pentru explicație.

Fața ei albă ca spuma de lapte, roși puțin, apoi se plecă în jos și îmi răspunde.

— „Da, e drept, o amintire duiosă din trecut nu tocmai depărtat, îmi scoate totdeauna când trec pe aici, un suspin, ba câte odată lacrimăz chiar. Dar în sine de ce să ascund.“

E o poveste frumoasă de dragoste!
Chiar îmi cugetasem și eu așa ceva dar nu i-am spus nimica.

Și ochii ei, acei ochi albaștri visători, cari sau spun tot năcazul, sau apoi îl ascund de tot, luceau așa de frumos. Apoi o lacrimă ferbinte îi brăzdă fața de a lungul.

Atâta de vorbitoare, confidentă și atât de drăgălașe, de par-că am fi trăit o viață între la olaltă, neîncetat îmi povestea bucuriile și reriile prin cari a trecut.

Sosisem la Ploiești. Aci mi-am pierdut moasa vecină. Să coborise aci. Și nu știu de par-că nici azi nu îmi pot da seama de ce pentru ce, așa involuntar am suspinat și odată... dar lung...

Și de atunci, de câte ori aud pe câte vecin, fie el cine va fi, suspinând, fără de suspin și eu.

Trebuie că este ceva legătură a ei. Sigur îmi pot da sama, dar par-că de aud pe ea suspinând, cuget că îmi e frate ori rudeni aproape, par-că eu aș suspina, și întotdeauna cerc să-l mângăiu cu o vorbă bună.

Seara am sosit la București, am tras la tel, am cinat și m'am culcat. Dimineața m trezit... și am suspinat odată...

Da, dacă prezentul îți revocă în memorie scene din copilărie, amintiri din tinerețe, de dragoste — apuse în negura trecutului; deauna te cuprinde o durere, un regret și după ele și aci oamenii mai sentimentali mează, unii suspină.

E doar o durere, pe care o simte o durerea aceasta să naște din pofta de a trăi odată vremurile trecute, cari totdeauna și-se par mai bune ca cele de față. Această durere o alină numai lacrimile și suspinul.

Suspînul e leac durerii...

Fericiți cei cari mai știu suspina!...

... Și frați cu mine...

E vinovat Iulius Valer Ioanovic, ca redactor responsabil al «Libertății» că, prin poezia «Roata dela Bălgrad» apărută în numărul 25 din 2 Iulie 1904 — ar fi agitat naționalitatea română contra celei maghiare.

Da sau ba?

Acuzatul pe motivul că are drept să-și facă observările sale la aceasta întrebare, cere să i-se dea în scris în traducere românească.

O primește. Declară că nu are nimic de observat.

Procurorul își începe rechisitoriul, o vorbire de acuză trasă de păr și adesea foarte ofenzătoare.

Dă apoi cuvântul, acuzatului.

Di Ioanovic se apără, contra acuzei, românește. A vorbit următoarele:

On. Curte cu Jurați!

Acuza ce mi-se impută aci e nedreaptă. De un șir lung de ani suntem socotiți noi Români de aici, ca cei mai mari agitatori, cari vezi doamne ar fi în stare să periclitaze chiar integritatea statului. Presa maghiară în continu varsă foc și venin asupra noastră.

Nu așa stă lucrul însă în realitate! Suntem oameni leali și lupta noastră e leală!

Nu am agitat și nu agităm nici când — ci din contră, D-Voastră sunteți aceia, cari zilnic agită contra noastră.

Agită administrația D-Voastră, care înălțură pe Români din slujbele de stat și pe cari îi avem ni-i transferează în alte părți punându-ne nouă aici pe cap oameni, cari nu înțeleg păsurile, obiceiurile, durerile și mai pe sus de toate **limba** poporului român. Oamenii răuvoitori, cari prin incapacitatea lor de a ne cunoaște limba, prin rea voință și adesea *prin judecățile lor pripite și nedrepte* mai mult ne strică de cât ne folosesc. Agită inspectorii școlari, cari ca agenți provocatori ai stăpânirii vin și ne dau afară din școli ori peste tot nici nu-i sufăr pe învățătorii români cari nu știu perfect limba maghiară. Agitatori au fost toți ministrii și toate guvernele, cari intru cât le-a stat în putință au făcut și fac imposibil traiul aci al bărbaților nostri capacitați — ori în cazul cel mai bun le fac zile amare.

De sigur guvernul prin eliminarea limbii române și a românilor din justiție e cel mai mare agitator daco-român.

Adunate astea toate la oaltă și puse tot în sarcina bietului român — cum e el dela fire — le suferă dar să nu uitați că «**ține minte**» și asta apoi se va răsturna doar odată pe contul maghiarismului întreg.

Poezia, — de care cu așa predilecție vă ocupați — declar că am cetit-o și răscălit-o — dar după cea mai bună a mea convingere nu am aflat nimica agitatoric în ea; ear de am aflat ceva *plăcut, acel ceva a fost purul adevăr istoric, poetizat în cea mai frumoasă formă!*...

Și — mă simt îndemnat să declar că autorul n'a intenționat — după cum trebuie înțeles lucrul — să poetizeze răscăla românilor față de maghiari *ci tocmai din contră s'a silit a espune faptul istoric, cum clasa poporului din țară, în general zis, clasa muncitorilor s'a răscălat când ajunsese cutitul la os, contra clasei nobilimitii privilegiate.*

Adaug apoi că autor a poeziei nu sunt eu, răspunderea ce mi-o impune legea de presă o primesc, — acum poștiți și mă judecați — trimiteți-mă în Siberia încă..

Dumnezeu — așa să vă ajute — dlor jurați — precum veți judeca drept! ..

Talmaciul traduce pe ungurește, ear președintele îndrumă pe acuzat că nu-i stă în drept să se folosească de astfel de expresii amenințătoare. (Se referă la ultima zicere).

Procurorul replică. Di Ioanovic, întrebându-l de mai are ceva de spus, zice că-și susține de nou cele zise — altcum nici nu voiește să se mai apere, prevede că și așa ar fi în zădar.

Ședința se suspendează, jurații se retrag. După o dezbateră de circa 1/2 oră ședința reîncepe și se publică răspunsul juraților, la întrebarea că vinovat e acuzatul de agitațiune, care au hotărât cu majoritate de peste 7 voturi că: Da e vinovat!

Să aduce apoi sentința, pe baza §-ului 172 din legea penală, în virtutea căreia **di Ioanovic e osândit la un an temniță de stat și o mie coroane pedeapsă în bani**, apoi la suportarea speselor de proces și publicarea sentinței în «Libertatea».

Di Ioanovic declară că e nemulțumit și pe baza §-ului 385 punct 1 aliniatul a) din legea penală însinuă recurs de nulitate.

*

Public a fost destul de numărös, mai ales tinerimea universitară.

Se tăcuseră prorocii, dar nu dedea nimic cu socoata că o să fie osânda așa de grea.

S'au scandalisat până chiar și ungurii prezenți. Și noi?... Noi zicem:

Adevărat, a 2-a roată dela Cluj!...
Cluj, 16/II 1905.

Calin.

Congregațiunea comitatului.

— Raport special. —

Arad, 20 Februarie.

Azi s'a ținut congregația comitatului.

Ședința s'a deschis la ora 9 prin fișpanul *Urban Iván*.

Intr'un sfert de oră a trecut congregația peste cele opt puncte puse la ordinea zilei.

A urmat apoi cazul fișpanului *Csukay Gyula*, în jurul căruia s'a produs o discuție foarte aprinsă, provocată de Români.

Primul a luat cuvântul di *Vasile Goldiș*, care și de altfel luând de astădată prima oară cuvântul în congregația Aradului, a fost ascultat cu mare interes și din partea Ungurilor.

Discursul dlui *Goldiș* a fost frenetic aplaudat de cătră Români. Di *Goldiș* face la urmă următoarele propuneri:

«Abzicerea lui *Csukay Gyula* din postul de prim-pretor al cercului *Chișineu* se primește și pentru îndeplinirea acestui post devenit astfel vacant se ordonează escrierea concursului».

După di *Goldiș* vorbește procurorul *Meszlényi* tot în sensul dlui *Goldiș*, apoi *Nachnebel Ödön*, *Vásárhelyi Béla*, *Boksán Szevér* apărând punctul de vedere al comisiunii permanente, că adevărat să se primească retragerea abzicerii lui *Csukay*.

Groșoreanu, *Simeon Codrean* și *Lazar Zoárd* vorbesc cu mult efect în favorul propunerii d-lui *Goldiș*.

Au vorbit pe urmă din partea biroului vicișpanul *Dalmoky* și protonotarul *Keresztes*.

Se ordonează votare nominală, pe care noi Români am cerut-o, primindu-se cu 221 contra 51 voturi ale Românilor, propunerea comisiunii permanente.

Dintre Români prezenți erau: *Vasile Goldiș*, *P. Givulescu*, *Ioan Georgea*, *Dr. D.*

Barbu, *Teodor Stan*, *Dr. Lazar Ghebeș*, *Traian Terebenț*, *I. Groșorean*, *preoții Sava* și *Ștefan Tămășdan*, *Ioachim Turcu*, *V. Mihulin*, *I. Beleş*, *Axente Secula*, *P. Vesa*, *Papp* și *Motorca* din *Agris*, *Aug. Boțoc*, *Demetriu Popoviciu*, *Filip Leuca*, *Aurel Iancu*, *V. Ciorogariu Tigu Vasu*, *Teodor Cismaș*, *Nistor Flueraș*, *Vasile Cherecheș*, *Nicolae Lazarescu*, *Nicolae Leu*, *Pasc Moț*, *Teodor Orga*, etc.

Omorirea marelui duce Sergius.

S'a zis, că libertatea e o floare, ce se nutrește cu sânge. Iată și revoluția a șters în mod fioros pe una din cele mai mari pedeci din calea spre constituționalitate.

Când știm, că evenimentele din 22 Ian. au să fie atribuite marelui duce *Sergius* și frate-său *Vladimir*, omorul celui dintâiu ne lasă cel mult regrete creștinești. El a fost șeful reacționarilor și ca atare el trebuia delăturat pentru binele milioanei.

Dăm aci știrile mai recente sosite din Petersburg:

Petersburg, 17 Februarie.

O depășe urgentă a Agenției *Westnik* (Agenția telegrafică din Petersburg) ne vestește că o bombă a fost asvârlită sub trăsura marelui duce *Sergiu Alexandrovici*, pe când se ducea din cetatea Kremlinului la Moscova. Marele duce a fost ucis. Trăsura prefăcută în tândări. Ucigașii au fost arestați. Unul dintr'înșii este grav rănit. S'au arestat mulți studenți.

Agenția telegrafică din Petersburg află prin telefon din Moscova, la ora 3:10 p. m. cum-că în cetatea Kremlinului, unde se află marele duce *Sergiu*, guvernatorul Moscovei, un atentat ar fi fost comis contra marelui duce *Sergiu*, care ar fi fost ucis cu o bombă.

Nouă știri, sosite la ora 3 jum. p. m. spun că circula șvonul la Moscova cum-că o bombă ar fi fost asvârlită sub trăsura marelui duce care ar fi fost ucis. Trăsura a fost prefăcută în bucăți; caii mutilați oribil.

Agenția telegrafică din Petersburg află următoarele din Moscova:

Azi pe la ora 3 după amiază, marele duce *Sergiu*, guvernatorul Moscovei, se ducea în trăsura dela palatul *Nicolae* trecând pe piața Senatului. Trăsura marelui duce era urmată de două alte trăsuri.

Când trăsura marelui duce trecea în fața palatului de justiție, o sanie în care se aflau doi oameni, unul îmbrăcat civil ear altul cu haine de lucrător, trecu pe dinaintea trăsorei guvernatorului lăsând-o în urmă și apoi se opri. În momentul când trăsura marelui duce *Sergiu* trecu pe dinaintea saniei, o bombă a fost asvârlită de cei doi oameni din sanie sub trăsura marelui duce. Exploziunea a fost atât de puternică în cât toate geamurile palatului de justiție au fost sfărâmate în miș de bucăți ear din trăsura n'a mai rămas de cât mici bucăți. Caii au scăpat.

Pe locul asasinatului, mulțimea culege bucăți de lemne și stufe.

Moartea marelui duce a fost instantanee. Capul i-a fost despărțit de trunchi; picioarele iarăși rupte și hainele făcute bucăți. Vizitiul a fost ars în mod oribil și a murit pe când era transportat la spital. Pe locul atentatului se află numai cele patru roți ale trăsorei.

Exploziunea a fost auzită până în împrejurimile Moscovei.

Asasini au fost arestați. Unul din trănșii a zis: Mi-am făcut datoria, puțin imi pasă ce s'o face cu mine.

O mare mulțime s'a adunat pe locul atentatului. Poarta Kremlinului a fost închisă.

Pe piața *Roșie* mulțimea a manifestat contra studenților bătând pe mulți din ei. Unii au fost bătuți în așa mod în cât un membru al palatului de justiție a intervenit arestând câte-va persoane.

Când marea ducesă *Elisabeta*, soția marelui duce *Sergiu*, a aflat de atentat a plecat imediat pe locul atentatului. Rămășițele corpului mutilat al marelui duce au fost strânse și aduse la palatul *Nicolae*.

ELECTORALE.

Ni-se cere spre publicare următoarele :

Onorată Redacțiune!

La corespondența publicată din Ludoș de „Ludoșanul“ unde este amintire și de persoana mea. Vă rog a da loc în prețuitul DVoastră ziar următoarei deslușiri :

Nu admit, că ar fi altul mai bun Român ca mine în tutreaga Ungarie. Când m'am pus în conțelegere cu candidatul guvernamental din cercul Ludoș am dovedit-o că sunt Român adevărat (?) căru' i zace la inimă interesul și bună starea poporului său, am făcut-o pentru comuna și biserica mea, care are lipsuri, să pretind jertfe dela ce sunt chemați a conduce destinele poporului român. Parcă principiul nostru este, ca să ne validăm pe toate terenurile, să câștigăm și nici la un cas să nu perdem din puținul cel avem. Conduc de principiul acesta pentru binele comunei și bisericii mele am stat cu candidatul guvernamental — nefiind candidat român — față de un Jidan kossuthist. Deputatul guvernamental a învins cu 426 voturi, față de kossuthist, care a rămas cu 86 voturi. Este evident, că guvernamentalul și fără spriginul meu câștiga mandat, comuna încă și biserica aveau drept să se revolteze în contra mea ca în contra unuia pe care nu-l doare de poporul său. Sunt liniștit în conștiință și mândru că am putut face ceva pentru comuna și biserica mea. „Scopul sfințește mijloacele“.

Dacă însă ne va fi dat ca în viitor să avem un candidat național român, eu voi fi cel dintâiu, care nu voi cruța osteneală și spese pentru izbândă steagului desfășurat în fața mea la 10 Ianuarie în Sibiu, creând alegători deja de pe acuma și apoi regulând listele electorale. Sapienți sat.

Veleher, la 14 Februarie 1905.

Cu toată stima :

Marius Elekees
proprietar.

DIN ROMANIA.

Alegerile în România. În ziua primă, Marți, 2/16 l. c. s'au făcut alegerile I-lui colegiu al camerei, în total 75 mandate.

Au fost aleși 59 guvernamentali (conservatori) și 11 deputați opoziționali (liberali și conservatori-carpști). În 5 cercuri are să fie balotajiu.

Miniștrii Cantacuzino, Tache Ionescu și generalul Lahovary au fost aleși în mai multe districte. În Râmnicul-sărat fu ales ministrul Ionel Grădișteanu. Printre opoziționali au fost aleși foștii miniștri Filipescu, Costinescu, Ionel Brătianu, Marghiloman. Petre Carp, șeful jumiștilor, a căzut la Saslui; opoziția a decis a-l candida într'un colegiu al Senatului. Asemenea a căzut, cum li-se telegrafiază ziarelor din Viena, și fostul ministru Haret.

Intre cei 11 opoziționali aleși în colegiul marilor proprietari, sunt 6 liberali și 5 jumiști.

Mercuri, la 3/16 l. c. au avut loc alegerile pentru colegiul al II-lea al camerei.

O zi de beție.

— Impresii dela alegerea de deputat în Orăștie. —

Pătrunsesse vestea departe-departo, și stia tot „natu“ românesc, că are să se întâmple un lucru de mare însemnătate în ziua de 2 Ianuarie, în Orăștie.

Și ca valorile spumegânde ale rului turbat, — voind să miște stânca puternică ce le stă în cale — valuri, valuri sosiau Românii voinici în oraș cu gândul de a arăta lumii, că Românul e conștiu de drepturile sale și că s'a săturat de a mai roade ca viermele din poveste la rădăcina fierii.

Și acum să trec la obiect! Erau adunați Românii după comune, în grupuri — și lucru frumos — nu să mișcau dela locurile lor de loc. Singuri doar' „stafetele“ să duceau să le aducă știri, numai.

Pe la opt oare dimineața au sosit și „țilindarii“ stăpânirii de pe la Geoagiu cu trăsurile și cu steaguri ungurești. Închinau steagurile în dreapta și în stânga sbierând „Eljen Vörös“. Dar' erau puțini. Un fruntaș Român din Orăștie, pe lângă care erau adunați Românii să întoarcă câtră popor și în șagă-i zice: „Trăsuri au multe, dar' oameni puțini. Slabă nădejde. E vorba Românului: fală goală straiță ușoară!“ Și vorba a prins. Când au văzut „Vörös“-iștii pe ai noștri, au rămas deprimăți numai. Insuși eu scriitorul acestor șire am auzit pe un unguș din trăsurile sosite strigând „Eljen Vörös“, și închină steagul, ear' mai încet, ca și când ar fi avut spasmi ori i-ar fi părut rău, de ce a zis, șoptea într'una „Vlad, Vlad, Vlad“...

Tot pe timpul acesta să revoltase „administrația“ (notarii) de peste Murăș — că primarii lor au venit și ei, ca să sporească ceata Românilor de bine, dădeau târcoale pe lângă casele dlui Vuleu, unde erau grupate mai multe comune românești, provocând pe corțeșii noștri într'una să le elibereze oamenii. Li-s'a spus, că n'au drept de a mai dispune și aici, — că dreptul li-a rămas acasă în satul lor. Adus-au atunci pe căpitanul orașului însuși, ca să dispună el eliberarea primarilor. Și a venit acesta, nu să-i scoată dela noi — că doar' nu erau prizonieri, nici batâr încuiați nu erau. I-a scos totuși afară le-a spus că acuma-s liberi și au voie să meargă unde voiesc și să voieze cu cine voiesc; dar' din sprincene totuși încreți-se o leacă, și palma și-o făcuse pumn.

N'am să uit nici când momentul, în care un primar mai bătrân cu părul argințiu îi răspunse căpitanului.

„Apoi, dacă e așa dle, atunci eu de aci am eșit și aci mă bag eară“... Și ceialalți primari toți l'au urmat — ear' în ceata lor (a Vöröșiștilor) a produs faptul acesta un murmur surd... neîncrezător, pe când Românii aclamau într'una.

Gunojul colegiului reformar, compus din tinere mlădițe arpadiane sbiera într'una: Eljen Vörös, — și într'un rând chiar au aruncat pietrii asupra oamenilor noștri, cari le răspundeau flegmatic cu frumos sunătoarea frasă „Să trăiască Dr. Vlad“.

La noi șopote... dar' nu de neîncredere în rezultatul alegerii... la ei răcnete de ciudă, că terorismul nu mai prinde și nici batâr la provocările lor ostentative — nu li-se răspunde — ei-s luați încă pe de-asupra în zeflemea.

De fapt la ameză erau înaintea noastră, cu voturile, — și lucru natural — era doar' de prevăzut asta, căci greul Românilor, cari aveau să dea tonul — comunele compacte românești erau lăsate mai pe urmă.

S'a făcut pauza — la prânz.

Tainici ștafete umblau din dreapta în stânga, ca să cucerească suflete românești. Pe străzile laterale era o adevătată vânătoare. Nu li-a succedat însă! Așa a vrut cerul și oamenii noștri.

După prânz oamenii erau mai animați și spiritele mai agitate!

Și un „hătru bun de glume“ le-a strigat, tocmă pe timpul, când defilau niște hornari prin mijlocul pieței „Aiei vi's voturile, — ăștia s'ai vostri“...

Să fi auzit apoi ris! ..

De nou s'a pornit votarea și cu ea și entuziasmul Românilor creștea văzând cu ochii. Erau oameni, cari numai peste umăr să uitau la satrapii mici de inimă ai administrației, — cari erau deprimăți, — când vedeau pe dl Dr. Mihu, — cu câtă demnitate și cât de liniștit să preumbla printre ai noștri.

Vecinic ne șters din inimă are să-mi rămână momentul — când bravii Vinereni în frunte cu neîntrerupt aplaudatul Dr. Mihu — între uralele, ce păreau, că nu au să mai încete — ale mulțimii — voioși și între cântări de: „De fulgere să piară!“... au inundat strada, ce ducea la locul de votare. Un incident! Simbriașii de peste Murăș să pregăteau tocmă să plece cu trăsurile opăriți acasă, când am trecut pe lângă ei... „... Abzug Vörös!“ strigă și un Român echoul codrului de români repeta

... A-b-z-u-g V-ö-r-ö-s!

Și s'a aflat atunci — mă rog — un om stăpânirii, care și-a scos revolverul din buzunaru-l-a arătat numai, la băgat la loc și a strigat că și înăbușit „Abzug Mihu“. Dar' s'a pierdut, că for s'a făcut îndată cu trăsura cu tot — că păția rău. Insași poliția l'a căutat să-l tragă răspundere — dar' nu să mai vedea...

Au urmat apoi biete de însuflețire — pe rând, — comunele românești. Și seara... seara, n'am so uit. Trecuseră Berienii harnici au venit la rând însufleții Pricăjeni, cu 2 bolnari (intre cari și un preot) în trăsura înainte, de ei unul cu lumina aprinsă, apoi altul cu un steag roșu, pe care era o fotografie a Drului Vlad niște inscripții și la urmă alegătorii tot cu dol...

Stăteam bine!..

Rezultatul era sigur. Dar' ca să nu rămân așa în mare minoritate, s'au răzgândit oameni stăpânirii și cutreerău orașul cu calesele de Sași... Văzutu-i-am și pe acestia „circumspecti“ și fricoși cum veneau ca duhurile cele necurte pe din dărăt pe poarta cea mică dela magistra — să nu-i vadă nimeni — ca să voteze Ungurii.

Și slujbașii dela tren au venit — cale vreo câțiva kilometri — ca să țină și ei „nol“ lui Vörös.

S'a fixat oara de încheiere. S'a comunit rezultatul și poporul aclama mereu... pe de rând, — care era pe acel timp la Dobra.

A vorbit admirabil dl Dr. Mihu și a mulțumit poporului în numele alesului deputat.

Seara a fost convenire la „Central“.

Am văzut pe un creștin de peste Murăș cum își făcea mereu cruce — după-ce toată ziua dl Dr Mihu și cum esplica el ca om mai „activ“ la ceialalți — și l'am întrebat, că ce în demnat să-și facă cruce.

— „Dle“, îmi răspunse, „în viața mea am mai frumos și atâția Români vrednici, — la oraș — nu am mai văzut. Acuma vedem noi, acuma ni-se deschid ochii, că și domni noștri unii cu noi“.

Pe la 11 oare a sosit și Dr. Vlad, cu mulțumirile, dela Dobra, a fost adus pe umeri în oraș. Entuziasmul era de nedescris... Urale repezite și aplause frenetice nu să mai conteneau.

Și așa aci — am făcut încheierea zilei frumoase amintiri — bucurându-ne cu toții strălucita învingere, — a Românului dornic zile senine și redeșteptat la nouă viață...

Eram beți — de sfânt entuziasm național

Orăștie, 12 Februarie 1905.

Esilau

Răsboiul ruso-japonez

Rușii stau în Mandjuria din ce în ce mai rău. Japonezii au pus deja la ultimul atacuri în activitate uriașele tunuri folosite la bombardarea Port-Arthurului.

După telegramele din urmă au fost dese mici hărțuelli; ciocniri s'au întâmplat între cavaleriile dușmane; din partea Rușilor fără succes.

Despre o eventuală pace se vorbeste și pela curtea Țarului, dacă Franța i-ar ajuta dela Japonezi niște condiții cinstite. Cel drept limita materială posibilă nu e ajuns avînd în vedere colosalitatea imperiului rusesc, dar nu peste mult se va ajunge ear poporul însuși — după-cum se scrie — ar dori pacea.

Japonezii iarăși nu-s eșofați de și telegrame mai nouă vestesc, că sunt stare ori-când a da față ori-cărora prorusesc. Dar considerând depărtarea țării, unde se desfășură drama sângeroasă până la infinit, nici ei nu vor putea merge...

Dr. VICTOR D. GRAUR

medie universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făclătură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări de aur, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Din străinătate.

Loubet se retrage.

Paris, 17 Febr. n. Petit République află, Loubet în 1906, 8 Febr. n. când i se învâncă anii de președenție, nu va mai primi candidatura.

Chaosul din Macedonia.

În Sofia sunt mâniat rău pe guvernul turcesc. Guvernul bulgar e decis a lua măsuri energice contra miseriei turcești și aruncă vina izbucnirii unei război asupra Turciei.

Convocare.

Membrii societății de economii și credit „Crișana” sunt invitați la a

XIV-a adunare generală ordinară,

ce se va ține la 5 eventual la 12 Martie n. a. la 2 ore p. m. în localul societății în Brad.

OBIECTELE:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Constatarea împlinirii prescrierilor din §§ 46 și 72 ai statutelor.
4. Raportul direcțiunii și al comisiei de supraveghiere pe 1904.
5. Deciderea asupra conturilor anuale și a distribuției profitului curat.
6. Alegerea a 3 (trei) membri în direcțiune pe 3 ani.

În lipsa membrilor recerți (cel puțin reprezentanți de $\frac{1}{3}$ parte a capitalului social) adunarea, în sensul §-lui 47 al 2., se va ține în 12 Martie n. la locul și timpul indicat.

Membrii pot lua parte în persoană sau prin plenipotențiali lor, în sensul §-lui 48 din statute. Numărul membrilor înscriși cu 31 Decembrie au fost 110 cu 466 părți fundamentale a 100 cor. 46.600.

Brad, la 12 Februarie 1905.

Din ecțiunea.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 20 Februarie n. 1905.

— **Contele Leo Tolstoi.** «Novosti» scrie, că în timpul din urmă foarte mulți sunt vizitatorii contelui Tolstoi în Jasnaja Poljana. Cel mai mulți dintre ei sunt naturali corespondenți ai diferitelor foi, cari îi scormonesc vestitul scriitor ideile despre război mandjurian și mișcările reformatorice din Rusia. Tolstoi se simte foarte bine și se zice, că va petrece vara viitoare în Jasnaja Poljana.

— **50,000 muncitori înaintea parlamentului.** „Munkás-Hiradó” scrie: Partidul socialist reorganizat vrea să facă atenție pe deputați la promisiunile făcute. De aceea partidul a hotărât, că în ziua, când se va prezenta dietei noul guvern, 50,000 de muncitori vor merge înaintea parlamentului, ca cu prezența lor să facă atenție pe deputați, că acum așteaptă dela ei, ca să și împlinească, ce au făgăduit. În acea zi între 10—12 ore toate fabricile, uzinele și atelierile vor sista munca. Un comitet al muncitorilor va tâlmăci prezidiului dorința ferbinte a muncitorilor, ca să fie și ei luați în considerare la compunerea noii legi electorale.

— **Sabia.** În Oradea-mare, în strada Kossuth Lajos s'a întâmplat un scandal sângeros. Sublocotenentul din armata comună Grätzer și locotenentul Drzibil s'au lovit de calfa de prăvălie Bela Dunyogi, care cu 2 soți ai săi trecea pe lângă el. Din asta s'a iscat între ei ceartă, în decursul căreia sublocotenentul și-a scos sabia și a lovit așa de tare în cap pe Dunyogi, că acesta a căzut plin de sânge la pământ. Atunci poporul, norodul de pe stradă începu să sară asupra celor doi ofițeri. Numai polițaii i-au scăpat din mijlocul mulțimii infuriate. Comanda militară a dispus contra lor severă cercetare.

— **Liferant rus ucigaș.** Guvernul rus încredințase pe Alexe Iarmontin, fiul unui administrator de ziar cu controlarea liferanților armatei ruse. Acesta a și scris acasă tatălui său teribilități despre înșelăciunile și defraudările liferanților. Între cei din urmă e unul Gromov, care din astă pricină l-a pușcat pe tinărul cinstit

— **Pictorul Menzel și femeile.** Marele pictor german Menzel, a cărui moarte am înregistrat-o și noi și care era numit în Berlin „mica escelență” — el era adică om mic — nu era de loc galant. Nu putea suferi prezența femeilor în atelierul său „fiind-că, ele pretind să fie considerate ființe superioare” după-cum zicea el.

Odată o artistă dramatică sărbătorită cunoscută prin frumsețea și bunul humor al său, se rămăși cu amicii săi, că ea fi primită de Menzel. Amicii pariară. Artistă și merge la locuința pictorului și sună. Pictorul având obicei să deschidă el însuși tot deauna, merge să-l deschidă.

— Cine ești D-ta?

— D-șoara Ernestina Wagner, artistă dramatică.

— Nu te cunosc. Ce dorești?

— Escelență, vreau să-mi faceți portretul meu.

Eu nu fac afișe de teatru.

Și îi închise ușa lăsându-o cu buzele umflate.

— **Omor ținut în secret.** În Ueskueb cu o lună înainte de asta au aflat mort pe un profesor sârb, care era cunoscut agitator. Conzultatul sârbesc a calificat omorul drept o eventuală sinucidere. Mama profesorului a cercetat treaba și-acum s'au descoperit lucruri senzaționale, că pe fiu-său l'a omorât directorul școlii, unde era profesor fiu-său. Mama a și pârît pe director; ca martor are pe un prieten al fiului său, care a fost la o masă cu el, când l'a omorât.

— **Fapta unui nebun.** Alaltăeri dimineața Iosif Heimbach, maior pensionat, din Viena subit a înnebunit. În accesul lui a fugit în cuhnă, a luat un cuțitoi de cuhnă și de trei ori a străpuns cu el pe bucătăreasa, Maria Kordetzky, apoi a alergat la poliție și-a anunțat, că vreau să-l omoare. Vecinii, cari îi cunoșteau fapta, au mers în grabă la poliție și-au spus atentatul, la ceea-ce poliția a arestat pe maiorul nebun și l-a transportat în casa de nebuni.

— **Mort simulant.** Din o pricină ori alta, oamenii se prefac de multe ori bolnavi, dar cu moartea n'a săguit până acum nimeni. În Monte-Carlo s'a întâmplat însă zilele trecute și cazul asta cu un înșelătoriu dibaciu. S'a culcat în parcul clubului de joc și s'a prefăcut mort. Amploiații băncii l-au aflat, l-au căutat din fir în păr prin buzunare, dar nici un ban n'au aflat la el. De oare-ce reputația băncii perde prin așa sinucideri, fiind-că să erede, că ei l-au jefuit, îi pun de obicei bani în buzunare, ca să nu fie nici o aparență de jaf. Și-acum s'a întâmplat așa: au pus trei mii de franci în buzunarele mortului și numai după aceea au anunțat cazul la poliție. Dar „mortul” îndată-ce a simțit banii în buzunar, s'a șters de acolo și până azi nu l-au mai aflat.

— **Șarpe în cutie.** Scrisesem mai dăunăzi, că o primadonă a teatrului din München a primit cadou o cutie, în care însă era un șerpe, ceea-ce mai, că a contribuit, ca predarea piesii să fie sistată. Marinimoasa donatoare — după-cum a aflat acum poliția — locuște departe de intrigile culiselor. E o fetiță de 14 ani a unui neguțător, care, fiind dusă des la teatru s'a înamorat de actorul, care de regulă era partenerul primadonei. Fetița deveni jaluză; asta e istoria cutiei.

— **Scriitorii din New-York pentru Gorki.** Societatea scriitorilor din New-York a adresat o telegramă țarului, în care se zice, că poporul american e entusiasmă pentru Gorkij și că cinstea și faima literara a Rusiei pretinde eliberarea lui Gorkij.

— **Logodnă.** Tinerul Crăciun Tripon proprietar din Agrișin s'a fidanțat cu amabila Domnișoară Constanța Ilica, fca preotului din Bodești Ilie Ilica.

— **Logodna regelui spaniol.** Ziarele din Madrid scriu, că regele spaniol să va logodi cu Victoria Luiza, fca împăratului german, Wilhelm II. Cununia va fi numai peste doi ani. Principesa se va converti la catolicism.

— **Cătă sîrguință au Japonezii.** Deși până acum numai foarte puțin Japonezii au ajuns prinsoneri ruși, totuși Rușii au găsit cu cale, să-i așeze tare departe de patria lor în guvernoratul Novgorod, într'un cătun părăsit de lume Medviedj. Aici își așteaptă ei ora libertății. E un cuib acest cătun, care nici chiar Rușii nu-l cercetează bucuros, dar străinii.

Nu de mult a vizitat pe acești eroi un corespondent dela ziarul „Nowoje Wremja”. A fost în casarma lor și s'a mirat de ei. Toți învățau și sosirea străinului de loc nu i-a conturbat în studiere.

Ce fac acești oameni? întrebă ziaristul dela militarul, ce-l însoția.

Învăț, fu răspunzul surprinzător. Unii învăță englezește, alții franțuzește, cel mai mulți însă rusește.

Trebue să declar — scrie corespondentul ziarului său — așa străduință n'am văzut în viața mea. În întreaga casarmă nu puteai vedea, decât capete aplecate cu deosebită atenție pe cărți, dicționare și gramatici. În deosebi erau sârguincioși aceia, cari învățau rusește. Mai fiecare vorbă o opriau, o despicau din cartea învechită, îi căutau sensul și cercau să o pronunțe, așa că întreaga casarmă par'că era un zumzet de albine.

— **Furt de 15 milioane.** După cum scrie foaia „La Presse”, judele de instrucție Buisson a dispus cercetare în un proces criminal senzațional. A fost omorât un om putred de bogat prin înveninare, iar averea de 15 milioane franci au furat-o,

— **Hoțul și căpitanul de poliție.** Întreg orașul Lyon ride de ceva foarte interesant: un hoț prin telefon și-a făcut complice pe căpitanul de poliție. Într'o zi e anunțat căpitanul de poliție, că din Marsilia cine-va vrea să vorbească pe telefon cu el. În grabă merge la telefon, unde avu loc următorul dialog:

— Căpitanul de poliție din Lyon e la telefon?

— Da, eu sunt.

— Eu care îți vorbesc, sunt Tardy, ofițier al poliției din Marseille.

— Ce postești?

— Fii bun și spune: ai dat poruncă, că un om cu numele Pierre Comti să fie prins, fiind-că a comis multe crime în Lyon?

— Cum să nu. Deja știm, că a fugit în Marseille, dacă îl aștăi, prindeți-l imediat, fiind-că e un tip foarte periculos, viclean și dibaciu.

— D-ta deci crezi, că Comti e în Marseille?

— Firește. Doi oameni de-ai mei au și plecat cu porunca, să-l prindă.

— Așa? Atunci mulțam, destul, nu te os-tenii.

Descrierea o avem, nu peste mult o să ne cadă în mână...

Foarte natural, că individul, care căpăta informațiile astea, era însuși Comti și astfel știind dela căpitan scopurile poliției, s'a și folosit de asta și repede s'a făcut nevăzut din Marseille.

— **Povești de strigoii.** Sunt pururea amuzante cum este și aceasta, povestită de un mare ziar englez, nu doară în lipsă de materie, ci pentru că poveștile acestea sunt la modă în Anglia și se scot la iveală încă și de acelea cari, puțin refăcute, pot trece drept noi.

Ziarul povestește că acum câteva zile doi domni călătoriau într'un tren direct din Scoția. Ei nu se mai văzuseră nici odată și ședeau unul în fața celuilalt.

După trei ore de tăcere, cel mai vorbăreț simți nevoia de a schimba câteva cuvinte cu tovarășul său.

Ridică ochii de pe ziarul în a cărui citire se cufundase până atunci și zise:

— Primejdioasă bucată de drum mai e și asta, nu e așa?

— De sigur — răspunse celalalt cu o voce tenebroasă. Acum trei ani am murit într'o catastrofă de drum de fer, întâmplată tocmai aci.

— Și acum?

— Acum sunt osândit să călătoresc pe linia asta timp de 100 de ani. Acesta este purgatoriul meu...

Vorbărețul se scufundă iarăși în citirea ziarului tremurând...

— **Leac nou contra tuberculosii.** Din Londra se vestește, că miss Thorne, medic, care nu de mult a fost promovată la universitatea Sidney, a descoperit un nou leac contra tuberculosii. Preparatul și l-a trimis în Anglia, ca să se probeze.

— **Cătră toți economii!** Depositul de semințe c. și r. Eduard Mautner din Budapesta — după-cum află — în urma slabei vînzări a schimbat redus prețurile catalogului din 1 Ianuarie a. c. pentru semințele de trifoi roșu. Prețurile sunt acum următoarele: Nr. 4 Prima primisima 95 cor. Nr. 5 cea mai prima 93 cor., Nr. 4—6 prima 92 cor. per 50 kg. Aceste 3 sorte sunt

foarte curate și au o putere de încolțire puternică. Este tuturor cunoscut, că firma Mauthner nu vinde trifoiu roșu italianesc, nici american, ceea ce adevăratește pecetea stațiunii reg. ung. de control a semințelor. Astă reducere a prețurilor e recunoscută între economi ca do vadă, că Mauthner are în vedere numai interesul economilor.

De tot important! Cel ce nu întrebuințează nesticăciosul lapte de castraveți pur englezesc a lui Balassa cu renume universal, are pe față mici bube, spuse, piștru, pete ori alte necurătenii, care lapte face tenul rumen, alb și ti neresc. — Efectul e sigur după 2—3 ungeri. Să se caute însă, ca pe fiecare sticlă să fie vizibil numele „Balassa“. Un flacon 2 cor. apoi săpun de castraveți pur englezesc 1 cor. Pudră 1 cor. 20 fl. — Să poate căpăta în fiere apote că. Se trimite prin poștă de spițerul C. Balarsa, Budapest-Erzsébet-salva. Primul deposit în Arad spițeria Földes Kelemen, și drogheria Vojtek & Weiss.

— Cine scapă definitiv de durerile astmatice și reumatice? Până de prezent aceste întrebări singur domnul Albert Müller (Budapest, Vadász. v. numărul 42/K a fost în stare să răspundă, de oare-ce rezultatul ce l-a ajuns prin crucea sa după electro-magnetică R. B. Nr. 96967 este aproape de necrezut, pentru ceea-ce din partea bolnavilor reînșănătoșați primește multe mulțumite.

O astfel de scrisoare i-a adresat d. e. cu ocaziunea anului nou Feit János din Biserica-albă:

Freia st. dle Müller!

Prind peana, ca să-ți exprim cele mai ferbinti mulțumite pentru crucea R. B. Nr. 96967 ce ai inventat, pentru-că eu prin folosirea aceleia m'am vindecat pe deplin de durerile reumatice ce mă chinuiau de ani. Intr'un timp zăceam în pat și nu mă puteam nici mișca; acum însă nu sunt silit să păzesc patul.

Cu toată stima:

206

Feit János.

La institutul de cred. „Murășanul“ Maria-Raana se caută un practicant.

Doritorii să se adreseze la Direcțiune.

POȘTA REDACȚIEI.

„Pedeapsa“ nu să poate publica. Imperfectă ca tehnică și haos în idei.

„La ginta mea“: idee frumoasă, poetică; tehnica și execuția slabă. Cu mai multă grije ne-al putea da în ori-ce caz poezii bune.

Bibliografie.

4 cor. numai 4 cor.
plus 20 fl. porto postal.

Drepturile și datorințele învățătorilor și învățătoarelor confesionale

scrisă pe temeiul legilor regulamentelor, ordinațiilor, instrucțiunilor, hotărârilor și deciziunilor principiare

de Dr. Szabo Mihály, inspector regesc
tradusă în românește de
Eugen Zaslo, profesor,

„Visuri trecute“

Un elegant volum de schițe și novele scrise de cunoscutul scriitor
Alex. Ciura (Simin).

Costă 1 cor.

Să pot primi dela tipografia semn. din Blaj

(Balássfalva) 390 1—5

Lau administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șiriau	Cor. 2.—	plus 10 fl. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „
„Nuvele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator“	0.50	5 „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	1.50	10 „
„Stropi de roană“	1.—	10 „
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10 „
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.30	3 „
„Calendarul“ diecesei aradane	0.40	10 „
„Carmen Sylva“ de Vojen	1.—	5 „

PARTEA LITERARĂ.

Curente culturale la noi în secolul XVIII.

de
I. Minea.

(Continuare).

S'a zis cu drept cuvânt. „Căci, o literatură nu trăește numai din existența cetitorilor și a patronilor, din pensionarea bogată și lauda reprezentanților ei. Ea este — când e vrednică prin originalitatea ei de numele de literatură o manifestare de conștiință, de vitalitate, o făgăduială de durere și de prosperitate pentru poporul, care e în stare să o aibă. Când un popor nu-și străește, decât ziua de mâne, când privirile lui nu se uită rîvnitoare sau pline de părere de rău în trecut, când nu urmărește nimic în zarea viitorului, el nu poate să aibă cu un astfel de suflet înjosit, o adevărată literatură. Să poate zice, că această manifestare superioară, această expresie a vieții unei națiuni, care o resumă toată în însușirile și defectele ei, e ca strălucirea ochilor, ca lumina din ochii omenesți și această lumină n'o au bolnavii, bătrânii, cei cu trupul sau sufletul ruinat“¹⁾.

În prima parte a influinței grecești era o țintă un ideal: redobândirea celor pierdute la 1453. Dar timpurile aduseseră desiluzii. Rușii fură opriiți la Stănilești: în zadar îl așteptau cu stălpări în mână popoarele balcanice. Mai veniă ocupații în principate; ocupația austriacă în Oltenia, rusească în Moldova. Tot străinismul ăsta adus de întâmplare în principate deveni odios Românilor. Indirect erau avisați la o deșteptare națională.

Și prin ocupații se făcu cunoscută în principate o cultură nouă: cultura apuseană. O vedeau Românii și luau indemn să și-o însușească și ei. Veniă prin tractatul dela Pojarevac consuli ruși, austriaci, germani, francezi, englezi; cu ei negustorii, meseriași, popi învățați. Grecii înșiși se văzură inferiori acestei culturi nouă: începură să învețe, dar pe aceeași bancă cu Românul. Copii Fanarului, cari trebuiau să treacă prin trepte diplomatice, până a ajunge să poarte stemele de voevod în vr'unul din principate, trebuiau crescuți pentru această; învățau în apus francește, italienește, își câștigau idei, luau mode și venind în suita fericitului principe dădeau imbold Românilor să se cultive și ei. Mai învăță Românii în astă vreme prin Suceava și Cernăuți, unde dela lăsuarea Bucovinei de Austriaci să ridicaseră școli românești pe lângă cele de nemțească. Sub presia ideilor nouă să reorganizează învățământul din principate. Nimeni nu mai putea să ajungă vr'o dregătorie, fără a arăta, că a absolvat unele școli.

S'apoi vin marile idei ale revoluției franceze, care-și trimitte valorile renăscătoare și în principate. Nu numai ideile să schimb, începe a să perde și moda grecească. Asistăm la o cultură și civilizație în agonie.

Emigrații francezi inundă țările românești: toate astea au adus cu sine, ca pe lângă obiceinuta cultură grecească, putem privi încolțirea și răspândirea unei civilizații moderne, apusene, civilizație crescută din fecundele idei de libertate, egalitate și frățietate. Să citesc cărți franceze, filosofice, precum și de literatură frumoasă; tinerii români cercesează marile școli ale apusului: se introduce în chipul acesta un curent mai liberal, care conglăsuște cu spiritul timpului.

Se înființează școli pentru „copii sărmani“ și școli mai multe prin „orașele din stară“. Fii de boeri au educatori, francezi. Muzica europeană străbătea în principate. Jurnale să citesc pe lângă cărți. Pe toate terenele triumfa un curent nou, curent hotezat în apele binefătoare ale civilizației apusene. curent cosmopolit, care-și avea cea mai înaltă expresie însă în țări române în limba grecească. Limba română în general era considerată prea aspră pentru expresiunea unei culturi mai înalte. Deși acest lucru straniu, la un sfârșit de veac, care e timpul nașterii națiunilor în sensul larg al culturii, credința și moda grecească a fost sguduită în cultul său, ce-l avea în inimă românești.

(Va urma).

Redactor responsabil: Sever Boer.
Editor-proprietar: George Nichin.

¹⁾ Datele privitoare la influința grecească în principate și citatele în general sunt luate din monumentala lucrare a savantului nostru dl N. Iorga: Istoria literaturii române până la 1821. Și dacă Maucalay și-a scris superbul său esai „Fapalitatea“, ca să desvolte interes pentru cartea lui Ranke cu același subiect, mi-aș fi făcut o datorie națională, dacă mitica mea lucrare va desvolta interes în publicul nostru pentru savanta lucrare.

INSERTIUNI și RECLAME.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

— A R A D, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. preț
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de aur
netare cumpără pentru prețurile cele
mari ori le schimbă pentru obiecte

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericească
(Palatul minorților.)

Isvorul cel mai estin de cumpărare
bijuterii și oroloage.

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, estine și
atunci le cumpără din prăvălia de ghete
pentru dame și domni a lui Brécska
Károly de pe piața Arpád Nr. 5 (edifi-
ciul bisericeii izraelite) unde comandele
efectueșe mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghete
fecționate în atelierul meu. Rog bine
torul concurs al onoratului public, cu
osebită stimă

Brécska Károly

516

pantofar.

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-
Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru
2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru
1 fl. Câte o sută chilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

444
Telefon Nr. 46.

BANCA NATIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

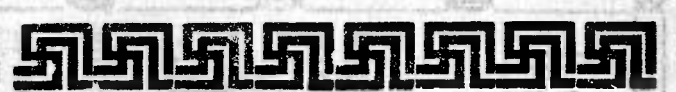
1904		1905	
1 Ianuarie		22 Ianuarie	29 Ianuarie
ACTIV			
01848384	71461384 Reversa metalică Aur.	50082863	
	30387000 " trate Aur.	20110000	
3145978	Argint și diverse monete		
43412907	Portofoliu Român și Străin		
9458178	{*) Impr. contra ef. publice	6288200	
	" " " " " in cont curent	3175530	
1999980	Fonduri publice		
13839240	Efectele fondului de rezervă		
1732546	" " " amortisarea imob. și material		
5567480	Imobili		
567979	Mobilier și Mașini de Imprimerie		
201836	Cheltuieli de Administrație		
82415000	Deposite libere		
—	Compturi curinți		
17220391	Compturi de valori		
291409899			

70962757	70192863
3366256	3424480
40931900	37139828
9338748	9463730
11999940	11999940
14732273	14731258
1704546	1704546
5638849	5638889
569051	568551
193993	196016
80398485	82954385
20607520	23865536
17073156	17138229
277517474	279018251

PASIV	
12000000	Capital
18209715	Fondul de rezervă
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material
172149180	Bilete de Bancă în circulație
174134	Dobânzi și beneficii diverse
82415000	Deposite de retras
3720970	Compturi curinți
—	Compturi de valori
—	Profituri și pierderi
291409899	

12000000	12000000
19546217	19546217
2923784	2923784
162516290	161420770
132698	173095
80398485	82954305
—	—
—	—
—	—
277517474	279018251

Scomptul 50%
*) Dobânda 60%

Travălie pentru mânsi și suspensorii a lui **HUBATSCHKE T.**

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.
(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)
Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafenea Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafenea Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.
Am stabil în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, becuri din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public il asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincă se eșecută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6 o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în orî-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri eftine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă :

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

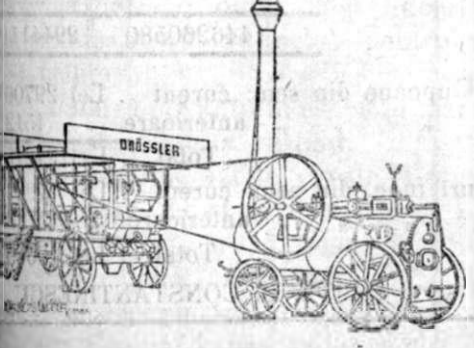
Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de vapor, mblăcee cu vapor, imblăcee de mână și (járgányos) motoare de cel crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunii favorabile de plată. —

Se trimite cataloage de preț și cheltuieli gratuit.

Se caută agenți.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șarupe potrivite unitare și țevi de căneșă din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuiaicioase in preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma impropriată a lui

FISCHER J.

care magazin este fișla magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi înisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa indigenă de calitate inexeptionabile.

Cu deosebită stimă:

3M

FISCHER J.

măestru tapiesier.

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad. Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebesti).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odă pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI 447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI
— după stil modern în loc și în provincie

Obducere de biliarde pentru refectorii, cele mai culante.

Prima societate de credit funciar român din București.

Bilanțul semestrului II 1904.

ACTIV.	Efecte	Numerar	PASIV.	Efecte	Numerar
Emisiunea . . . Imprumut. realizate dela înființarea soc. (1 Iulie 1873) până la 31 Dec. 1904) însă :			Scrisuri fonciare . Valoarea scrisurilor fonciare în circulație, însă :		
7% . . . 64.210,200.—			5% . . . 252.307,752.50		
5% . . . 325,323,500.—			4% . . . 28.983,260.—	281291012.50	
4% . . . 34,005,500.—	423539200		Stingerea imprum. Scrisurile fonciare primite în amort. antic., perimate și plăț. din cele eșite las. însă :		
Datoria propriet. Capitalul neamort. datorit de proprietari din impr., însă :			7% . . . 64.210,200.—		
5% . . . 252.198,808.73		281168654.13	5% . . . 73.015,747.50		
4% . . . 28.969,845.40			4% . . . 5.022,240.—	142248187.50	
Amortisarea . . . din împrumuturi, însă :			Detentorii . . . Val. scris. func. în circ. însă :		
5% . . . 108,943.77		122358.37	5% . . . 252.307,752.50		
4% . . . 13,414.60			4% . . . 28.983,260.—		2812910
Palatul societății . . .		576500	Capital social . . .	5686300	
Mobilier . . .		19500	" . . .	617100	
Biblioteca . . .		12000	Capital de rezervă Saldo contului . . .	11470700	65622
Bunurile societății :			Serviciul interes. . Valoarea cup. exigibile și neprezentate la plăț, însă :		
Breșnița . . . 14,161.81			5% . . . 3.113,210.—		
Filipeni-Ștubaiana lot I . 38,288.60			4% . . . 308,672.—		*) 34218
" " " II . 36,826.60			Plata scris. func. eșite la sorți . . Valoarea scris. func. eșite la sorți și nepres. la plăț, însă		
" " " III . 36,470.46			5% . . . 970,152.50		
" " " V . 40,323.14			4% . . . 94,760.—		**) 10649
Milesci . . . 52,452.56			Pondul pensiunilor . . .	1480490	2
Măzănăesci . . . 53,519.85			Cont de diverși . . .	1265390	462
Jugurenii . . . 20,405.03			Diverși proprietari . . .	1660400	479
Grăjdana . . . 35,591.12			Creditori diverși . . .	541000	175
Doftana-Beleghet . 1.328,716.54			Dividendul proprietarilor 1898 . . . 543.33		
Surdila-Stravolea . 45,095.89			1899 . . . 8,479.33		
Călnicul . . . 27,254.85			1900 . . . 5,379.28		
Lăunele-de-Jos . . . 112,482.14			1901 . . . 13,538.19		
Stăncesci-Larga . . . 261,899.08			1902 . . . 25,063.71		
Valea-Rea . . . 158,794.—			1903 . . . 67,015.92		
Burdusaci-Sohodolu . 72,026.43		2334308.10	Beneficii de repăr: Dobânda atrib. p. sem. II. 1904, cap. de res. în num: 226,448.—		
Anuit. impr. . . Rate și resturi de rate datorite de proprietari, însă :			Div. soc. (6% asupra ratei sem. I 1905) 521,111.86		
7% . . . 77,120.—		*) 5834743.33	Membrilor cons. de administrație . 83,062.—		
5% . . . 5,374,621.82		7325.74			
4% . . . 383,001.51		170231.72			
Anuit. primei 3% . . .		3500000			
Debitori diverși . . .	3500000	170231.72			
Casa . . .	19221380	4165577.29			
	446260580	293411198.68		446260580	294411198.68

*) Rămășiță din sem. curent . Lei 2642614.38
" " " anteriorae . 3192128.95
Total . Lei 5844743.33

*) Cupoane din sem. curent . Lei 2970
" " " anteriorae . 452
Total . Lei 3422

**) Scrisuri func. din sem. curent . Lei 792
" " " anteriorae . 273
Total . Lei 1065

526